

Sermo

¶ Feria quarta dominice quadragesime.
Sermo quadragesimus septimus.

Ceſſerūt ad

¶ Ihs scribe & pharisei &c.
¶ Matth. 12. Scdm qđ
Bernardus dicit. Fratres
nostros inter quos vi-

uinus ipso iure fraterni-
tatis & societatis humane: consilij & auxiliij su-
mus debitor. Sed nullum consilium meli-
us arbitror esse: qđ qđ exemplo fratrem tuū do-
cere studeas: qđ oporteat & non oporteat. Pro-
uocans eum ad meliora: consulens non soluz
lingua: sed opere & veritate: & ne dissimules re-
darguere culpas eius: & sollicitus sis tanqđ an-
gelus dei: & pacis de regno dei tollere scādala
occāsiones scandaloz penitus remouē. Salua-
tor igitur vt nostre infirmitati & miserie p̄silio
& auxilio possit succurrere: assumens naturaz
nostrā: frater noster factus ē. Sz qđ auditores
nri nā fratres: alij sunt nesciētes: alij negli-
gentes: alij in malo p̄sistētes: & alij penitētes: opz
vt dicit Ihsido. de sumo bono: vt iuxta sensuū
capacitatem singulis fm suam exigentiam ser-
mo diuinus explicet. vnde super illō. 2. Tbi
mot. 4. dicit Ihsido. Omnis scriptura diuini-
tus inspirata vtilis est. s. ad docendū nescien-
tes: ad arguendū & conuincendū de ma-
lo negligentes: ad corripiendū & increpan-
dū dure in malo p̄sistētes: ad erudiendū
penitētes. Et hoc ad iustitiam. i. vt iustiores
fiant: ita vt homo dei instructus: ad omne opz
dei sit perfectus: scilicet executione.

¶ Circa sensum moralem est primo premittē-
dum: qđ pharisei. s. excelsi in vita: & scribe. i. ex-
celsi in sapientia: figuraz gerunt peccatorum:
qui falsa opinione sue bonitatis decepti sunt: qđ
ceteris despectis solum voluit videri. Et ideo
fumentes expnientum christi. s. eius potentie
& sapientie conati sunt eum refutare. vnde sal-
uator sumens niniuitaz conuersionem: & re-
gine Sabe sapientie requisitionem comparatio-
ne ratione status vtriusq; & ratione p̄dicatio-
nis eos refellit. Jonas fm Aug. gerit figu-
ram saluatoris: qđ passus est & de terra resurre-
xit. vnde peccator accusatur: qđ cōparatione ni-
niuitarum & regine austri: qđ niniuite peniten-
tiam egerunt. Audiunt isti dominum spūalr
in imente eis loquentem: & insuper eum occi-

derunt: scilicet in peccatorum iteratione. Re-
gina austri a finibus terre venit: p̄pter sapien-
tiam Salomonis. Vnde dñs vult ostendere
quales sunt: qui p̄sentem dominum per grati-
am contemnunt: quādo alienigenę eius fruuz
audierunt. Cum imundus spiritus &c. Quā-
do enim in sacramento penitentie fit remissio
peccatorum: & hic nō inhabitat: nisi in
humilibus corde. Ille ergo sanctus spūs im-
plet: regit: agit: refrenat a malis: & ad bonū ex-
citat. Homo non pōt quicq; sine sancti spūs
assistentia: que in omnibus bonis inuenit ad-
iutorē. Peccator autem p̄sumptuosus: qđ fal-
sa opinione deceptus: credit se esse bonū: exclu-
dit a se sanctum spūm: & omne meritum: & licz
eius conscientia munda maneat a peccatis: in-
anis est tamen oibus bonis. Sed tale pecca-
tum quondaz expulsus: per gratiā nunc reuer-
titur: adducens secum alios neq̄ores se: & erit
peior &c. Per septem vniseritas figuratur
vitiuzum: qui p̄ septem dona spiritus sancti ex-
pelluntur. Sed reuertens semper secum neq̄-
ores ducit: qui dicunt neq̄ores: vel p̄pter na-
turam: vel propter conatum: vel p̄pter pecca-
tum: vel p̄pter effectum peccati: qđ faciūt eos
ad quos redeunt: neq̄iores & factiores: & sūt
nouissima illius &c. Temptant etiā eum: quo
ad carnalem affectionē: quos refellit: docens
eos spiritualia p̄ponenda: & fm istum modū
sunt quinque considerationes.

¶ Prima cōsideratio.

¶ Prima cōsideratio est de peccatorū
p̄uaricatione: & hz duas p̄lones.

¶ Prima p̄lo est: qđ peccator p̄ pec-
catum obtinet multas miserias. Nam ei⁹ una
go deformat: natura vulneratur: vepz bonuz
relingitur: dignus accusatione efficit: ad penā
obligatur: deus offenditur: & diuina acceptati-
one spoliat. Hoc. n. p3: qđ peccator diuersa
noia sortitur: pp̄ diuersos eius effectus. Di-
citur enim macula p̄pter deformitatem partis
superioris: & inferioris aie: & ita ponit gratie dei
defectum. Dicit etiam vitiuz: & ideo ponit de-
fectum boni nāe. Dicitur etiā peccatus p̄pter
auerſionē a vero bono. Dicit etiaz crimen: &
ideo accusatione dignus. Dicit etiam culpa:
& ideo pene obligat. Dicitur scelus: & ideo of-
fensam dei causat. Mefar: qđ maxime illicituz
est p̄sone: & ideo acceptatione diuina indignū.
¶ Secda p̄lo est: qđ sex sunt genera peccatoz

que temptant Jesum in se sibi appropriatis.
¶ Primum appropriatum est iustitia. Hanc te-
 pant presumptuosi: et hoc quando quisq; cōtra
 qualitatem sui ordinis: aut viriūm ex singula-
 ri tumore presūmit aggrēdi q; nō licet uel nō
 timet deum nec mortē: nec iudiciū: nec pe-
 nam eternā. **¶** Secundū est materia. Hanc
 tēptāt desperati: qz dominū ignorant imaginā-
 tes cum grauem durū: qui pius est: seuerū
 et implacibilem qui misericors est: et horribilē
 q; amabilis est: vt dicit **¶** Tertū ē humi-
 litas: Hanc temptant elati: qui incapaces sunt
 omnīs boni spiritualis. Sola enī humilitas
 capax est: spe tamen elatio assumit pallium hu-
 militatis emule sue vt sub nomine suo gloriāz
 callide acquirat. **¶** Quartū est sapiētia. Hanc
 tēptant pūaces: qz quōdā pp erecsum acqru-
 tur: pūacter insistant nolentes cedere melio-
 ri. Tales sibi credunt: nec alijs acquiescunt: z
 in oculis suis sunt sapientes. De quibus dicit
¶ Ec. q; plus de se q; sunt sentiunt. **¶** Quin-
 tum est par. Hanc tēptant discordes. Naz dis-
 cordia: que est cordium dissonantia inter homi-
 nes est deo odibilis. **¶** Prouer. Deus odit
 qui inter fratres semiat discordiā. vnde Sal.
 in iuguribino. Discordia maxime res dilabūt
 zcordia minime res crescit. **¶** Sextū est po-
 ad faciendū iudiciū: ad quā ptinet quēz iuste
 remunerare: fm illō **¶** Iohis. 5. **¶** Potestatē de-
 dit ei iudiciū facere. Hanc temptat pūiaz re-
 spūentes: q; ex deliberata electōe pctō adherēt
 nō quasi temptatōe vici: s; cum qdam p placē-
 tia puerse volūtatis. vñ dicit. **¶** Post q; hīs eos
 dure arguisset pp eoz peccata: tunc accesserūt
 ad eum scribe z pharisei. d. **¶** Pharisei. n. vide-
 bantur excellē fm glo. in vita scribe: in sapien-
 tia: z significat duplicem statum pctōz. **¶** Unū
 de se psumētem: z de sua bonitate falsa opi-
 nione deceptus respectu sui ipsius. **¶** Et alium
 prudentiā carnis seu mundi habentē: que est
 mors spūalis: vt dicit **¶** Ro. s. vñ dicunt. **¶** Ma-
 gister. Ecce modus adulatorius: quare pmit-
 tunt nomen sapie: subdunt actum clementie.
¶ Volumus q; tu zdefendas nostris volūtati-
 bus: addunt effectum potentie. **¶** At te signū vi-
 dere: q; nemo pōt; hec signa facere: q; tu facis:
 nisi fuerit deus cum eo. **¶** Jo. 3. **¶** Applicā.

Secūda p̄sideratio.

Secūda p̄sideratio est de saluatoris
 arguītōe: vbi occurrit dne p̄ nes.
¶ Prima pctō est: q; arguere pec-

catorem est p̄suasio reſilitōis eūz manifestatōe
 turpitudinis deformātis pctōies. **¶** Hec. n. tur-
 pitudō q̄tuor in se ptinet: q; retardāt z retrabe-
 re debēt pctōies. **¶** P̄m est breuitas z vtilitas
 in delectatōibus: z cui p̄sideratōe meus pec-
 catum abhorret. **¶** 2^m est deformitas: z circū-
 stantia: z carentia rōnis: de cuius p̄sideratōe
 mens de pctō penitet: z dolet p̄uata suo p̄bito
¶ 3^m est remorsus p̄cie ex lumine fidei dirt-
 gente z ostēdente pctm esse p̄tr a legē diuinā.
¶ 4^m est carentia diuine grē z acceptatiōis: ex
 cuius consideratione mens retrahitur: qz per
 ipsum dei inimicus efficitur.

¶ Scda p̄ est: q; saluator; d̄rupl; arguit pec-
 catozem. **¶** P̄m p̄ internā inspiratōem p̄posi-
 tum bonū infundēdo: z malū impediēdo.
¶ 2° p̄ scripturā. **¶** Ipsa. n. est sicut speculū: in
 quo relucēt macule deformātēs. **¶** 3° p̄ p̄cie
 remorsiones. **¶** Est. n. pcurator cordis arguēs
 ne qd fiat contra rōnem. **¶** 4° p̄ tribulatiōes.
¶ Hec. n. est magis signūz mic q; ire. vnde ad
 hebr. Quem enim diligit deus: flagellat.

Tertia p̄sideratio.

Tertia p̄sideratio est de eius repatōe
 ibi. Signum: vbi tres sunt p̄ nes.

¶ Prima p̄ est: q; p̄ nra repatione
 requiritur diuina p̄ z sapia. **¶** Primo de p̄
 pz: q; humana nā tota corrupta erat p̄ pctm in
 p̄mo parēte: z hoc b̄titudine p̄uata: ad quā in-
 stituta erat. Congruū fuit ip̄m reparari: q; re-
 paratio non pōt fieri: nisi pctm remittatur.

¶ Hec iustum est: ut pctm dimittat sine satisfacti-
 one: sed satisfactio decenter fieri nō potuit: nisi
 ab eo: q; debuit satisfacere: z pōt. sed nō dz: nisi

hō: q; peccauit: z non pōt nisi deus. **¶** 2^m pz
 de sapia. Sapiē. s. dicit. Sapia vincit mali-
 tiam. sed p̄ malitiā diaboli z hois humana nā

q̄ est opus dei: deiecta est in culpā z miseriam
 Ideo decuit vt sapia dei ip̄az exaltaret. **¶** Et h̄ ē

q; dicit. Signū q̄rit. glo. sue potentie z sapie.
¶ Scda pctō est: q; h̄ ante passionem a x̄po

fuerunt facta multa signa: puta illuminatio ce-
 ci: z resurrectio Lazari: z mltā alia: que signa

erant potentie z sapie: ducenda nos in sp̄c nre
 salutis: tamen mors z passio x̄pi erant signūz

precipuum: in qō oia signa: puta illuminatio ce-
 ci: dūm erat cecus. Nam signū respondet signa-

to. sed ritus veteris legis fuit signum z figu-
 ra Christi. **¶** Et ideo de Jona exemplum po-

nitur de veteri lege. **¶** Sicut Jona z cetera.

Sermo

Jonas. n. fuit signum niniuitis dupliciter: scilicet verbo et facto: quia uia uoce eis predicauit: q. nisi conuerterentur subuerterentur. *¶* Et cetero: eo q. fuit in ventre ceti.

Tertia celo est: q. p. passionē xpi sumus liberati. **¶** Primo a peccato. Apoc. 5. Lanit nos a peccatis nostris in sanguine suo. **¶** Secundo a diabolo. *¶* Mā victoris est aduersariū a pte dñij eijcere: s. xps p. passionē victor fuit. Apoc. 9. *¶* Uicit leo de tribu iuda. **¶** Tertio a pena eterna. *¶* Mā p. est causa mortis eterne: s. xps liberavit nos a peccato. **¶** Quarto a pena temporalis. *¶* Per clauēs. n. ecclie remittitur pena temporalis sed tales habent virtutē et passiōē xpi: unde s. passio xpi ut p. fuit habuit efficaciam q̄tum ad culpę remissionē et gracie infusionē: q. ista req. runtur ad p. tentionis exauditionē: tñ passio xpi ut exhibita sup. hanc sufficientiam addit i. tne ap. tione sicut patuit i. scis p. b. post eius ascensionē. unde dicit xps. *¶* Plusq. Johs hic.

Quarta consideratio.

¶ Quarta consideratio est videre quō p. re cauatur reciduum cum dicitur. Cum imūds spūs. vbi occurrūt. 3. p. es.

¶ Prima celo est: q. imūds spūs q. possidet nos p. peccatū eijcit per p. nias q. ipsa est in finite efficacie: q. remittere peccata nō pōt nisi solus d. s. *¶* Mat. 22. *¶* Hec autem efficaciam p. n. hic debetur pena et culpa: sicut quādo tāta ē cōtritto et tristitia de malo: quanta fuit aduersio et delectatio in peccato sicut credit de magdalena *¶* Luc. 9. **¶** Secundo hic q̄doq. diluitur culpa et nō pena sicut qñ q. s. uirritōe p. fitetur et non pōt purgare se p. digna p. n. a: q. licet sit in gratia remanet tamē obligatus ad purgatorij penas. **¶** Tertio q̄do hic dimittitur pena et nō culpa ut qñ quis p. fitetur de peccatis alias p. fessis p. penā verecūdie dimittitur obligādo ad penā purgatorij: v. forte anihilatur ex frequēt. itera tione: non autem culpa que fuit prius dimissa. **¶** Quarto q̄do nec diluitur pena nec culpa: s. augent ut quādo alius fictus accedit. *¶* Jo. q. efficaciam p. n. icet patā quantū ad penas et culpam dicitur. *¶* Actū. 3. *¶* Penitemini et conuertimini ut deleantur peccata vestra.

¶ Secundo p. est: q. penitēs p. uita magnos in sultus sustinet: nā uita ante p. n. sione: q̄si p. a. cem cū boie habēt. Quādo aut. expellunt: tunc acrioz. virtute insurgūt. *¶* s. tūc aut. inimica cō. uerfo q. peccatori. p. sere blandiebant et blāda

funt ecōuerfo que peccatori aduersa extiterūt. Et hoc p. curante diabolo ut eos abstracta spe in diffidentiam trahat. unde *¶* Dyony. *¶* Sepe diabolus eos quos p. uertit ad penitentiam asp. cit imanitate sceler. p. cussos ad desipationē deducit: ut subtracta spe uenit trahat in diffidentiam quos nō potuit retinere p. seuerantes i. culpa: et h. est qd. dicit. *¶* Cū aut. imūds spūs etc. q. d. *¶* Peccatū per p. niam expulsi ambulat p. loca sicca. s. corda prius humore gracie et uigore fidei carentia. *¶* Querēs regem. i. appetens ibi finali. manere p. infidelitatem et dānationē. *¶* Et non inuenit: q. p. niam receperunt: redit ad domum illā et inueniēs mundatā adducit secū septem spūs neq. otes se: et erunt nouissima peiora prioribus. *¶* Aug. *¶* Per septē uinuerfitas figurat totus erat et totus uenit: et ut totus ueniret. *¶* Quid est adhuc alios septē? *¶* R. dicit Aug. dicens. *¶* Spūs. s. opatio septenaria comedatur ut sit in nobis spūs sapie et intellectus: p. s. h. i. et fortitudinis: sciētia pietatis et timoris. *¶* Huius se p. tenario bono p. s. titue: ecōuerfo septenariū malum. s. spiritū stulticie et erroris: spm. temeritatis et ignauie: impietatis et supbie: ira timorem dei p. sumptōis. *¶* Isti sunt septē spūs neq. u. q. sunt septē neq. ues: h. i. in p. p. crita inueniuntur. unde est spūs malus stulticie: alius peior: simulatio ueritatis: spūs temeritatis malus: alius peior: simulatio pietatis. *¶* Spūs malus elationis: alius peior: simulatio timoris. *¶* Qui septem ferre nō potest: q. s. tam fortis q. quatuordecim ferre potest? *¶* Necessē est ergo: ut cum malitie fuerit adiuncta simulatio ueritatis: sint peiora hois illius nouissima prioribus.

¶ Tertia p. est: q. ad h. ut arceduo cauat. *¶* 4. requirunt. **¶** Primo est sup. p. s. frequēs p. s. deratio. *¶* Dñ. n. aliq. et negligētia p. dit forali eius suū: si recuperat diligētius custodit. *¶* Cū igit. aia sit qd. dā spūale fortitū: si bene custodiat nunq. supari poterit. *¶* Prover. 9. *¶* Si diligētia custodi cor tuū: q. etc. *¶* Si. n. piculū non custodire cast. diligētius custodiat cor. *¶* Ista aut. custodia maxie fit i. aia p. frequētationē p. s. deratiōis p. n. icet: q. si icurate aliq. scintilla ignis sup. domū caderet: statim extingueret: ne domus imo ciuitas tota p. sumeret. *¶* Ita d. fieri i. aia: mox ut sentit scintillā p. cti mortalis d. z. recurre ad p. nias. **¶** Secūdo est rigida uiriū inferior. subiuigatio: quia qui nimis confidit frequēter cadunt. *¶* Sed qui cauet diligēter custodit se.

Vnde ad Ro. Noli alta sapere: sed time. Et ideo opz timentem semp recurrere ad auxiliuz dei. Tertium est assidua occupatio: qz eadē potentia non pōt pluribus esse intenta. Et iō quādo bene occupat circa honesta: non dat locus agendi circa mala. Ihero. Semp aliquid boni facito: vt te diabolus inueniat occupatū. Quartum est corporis castigatio. Quādo enim sui delicate nutriuntur: sunt rebelles. Prover. 29. Vires inferiores habent naturam serui. vnde p̄ma coz. 9. Castigo corpus meū et in seruitutem redigo.

Quinta p̄sideratio.

Quinta p̄sideratio est qualr in gratia repugnantes temptatōibus a deo acceptantur: cuz dicit. Dixit qdaz. Ecce mater tua etc. vbi occurrūt due p̄sones.

Prima p̄sō est doctrina Iheroz de sumbo. dicens. Multi vitā sine crimine habere p̄t: sine peccato aut nō possunt. Naz q̄uis in hoc seculo q̄c̄ magne iustitie claritate resp̄leat: nunq̄ tñ ad purum pctōz fordit̄ caret. vnde Jo. in canonica. Si dixerimus qz peccatum nō habemus: ip̄i nos seducimus: et veritas in nob̄ nō est. vnde Irido. Quidam electoz; dimitunt dina iustitia incidere in errorem pcti: sed tñ miseratōe eius reducti: denuo p̄uertunt. Hoc totum de dei peccat̄ clemētia: vt nos nō damnet crudeli: sed expectet ad penitentiam patienter. Et h̄ est qz dicit. Mater tua et fratres tui foris stant: qz nō poterant pre turba. s. affectionum suorum seu etiā scelex ire ad euz. Luc. 8. Hec mater est peccabilis nā

Secōda p̄sō est: qz saluato: sp̄ialem affectū h̄ ad eoz: qz se a recidiuo cauēt. Tales. n. qua druplicem p̄miationez h̄nt. Prima est: qz post talem victoriam sequit̄ p̄fecta delectatio.

Quauis. n. in ip̄o actu resistendi sit tristitia p̄p̄ricitatem: tñ p̄sumata victoria inest p̄fecta delectatio: sicut certās in agone post victoriaz delectat̄ in triumpho. vnde hebr. 12. Omnis disciplina in p̄n̄ nō est gaudij: sed meroris.

Secōda qz post istā delectationem sequit̄ p̄firmatio solida: qz q̄z post victoriā est fortior. vñ angeli statim fuerē p̄firmati post temptationez et sic fuissent p̄m̄ parentes si restitissent. vñ dicit samuel saul. Qd̄ si nō fecisses: d̄s p̄firmass̄ regnum tuum in eternū. Prima Reguz. 13.

Tertio post p̄firmatōez sequit̄ facilitatio: qz in p̄n̄o difficile est resistere: tñ post assuefactio-

nem leuissimum. Quarto qz vincenu dat

certa repromissio: q̄ est in spe vltime exultationis: qz dabit̄ ei sedē in throno meo: sicut ego vici et sedi. Apoc. 2. Hos. n. intendens p̄mo manus extēdit in discipulos: et sero in nos oēs et ait. Ecce mater mea: qz me concipiunt in sua mente emendatōem vite p̄ponēdo. Sorores mee: qz me pariunt p̄ficiendo opere quod in mente p̄cepunt. Et fratres mei: qz opa patris mei faciunt: qz mihi coheredes in celo erunt. Quicunqz q̄ facit voluntatem patris mei in p̄p̄ia sc̄ificatione: qz hec est voluntas dei sancti sc̄ificatio vestra. Ip̄e meus frater: soroz: et mater est: meus frater. s. per imitationē paterne voluntatis. Quod nobis p̄cedat etc.

Seria quinta dñice p̄ime quadragesime. Sermo quadragesimus octauus.

Bressus ie;

sus secessu in p̄tes tyri et sidonis etc. Mar. 15. Sedz qz Irido dicit. Adeli est peccati cauerē q̄ emendare. s. facilius. n. resistit̄

hosti: a quo nōdum vici sumus: q̄z et a quo superati sumus. Sz etiā inter duz tales deus liberat. dum eoz desp̄ationem ad p̄uersionez libertatis p̄mutat. vnde s̄ Ber. Semina dulcedo eruberat in pctōze dñi ih̄u: vñ loganimitas in expectatōe: et facilitas in p̄donatōe. Diu enim suspēdit sniam vltionis in p̄tēntē: vt quādoqz exhibeat gratiā remissiois in penitēte: sicut in hac ebananea creplificat̄ in hodie: nō euāgelio. Cuius sensus moralis est: qz aia penitens corrigit mores carnalis vite: qñ post ponit mundanā cupiditatē et carnis voluptatē mediāte gratie dine assistentia. Sz qz adhuc habet sensualitatē: quā d̄s custodire: ne dissentiens a voluntate rōnis euando post p̄cipiscētam suā alios sentiat in salutis tēptationum. Et ideo dinum auxilium est inuocandū. Qd̄ si differat ad ip̄s p̄p̄ augmentū meriti et p̄bailonem: tamen in fine facit p̄uentū. Et s̄m h̄ in euāgelio occurrit tres p̄siderationes.

Prima p̄sideratio.

Prima est de pctōz ad p̄n̄iaz receptione: et continet tres p̄clusiones.

Prima p̄sō est: qz tūc d̄s boiem deserit: qñ hō deum p̄tēntens cadit in p̄fundū vitioz. qd̄ fit p̄p̄ ingratitudinez: que obstruit